UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um] Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise Ordinis Minor[um] de obseruantia ...

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Pri[m]o [contra] iudeos ip[sum] ia[m] venisse

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Visual Library

nr̄am naturā aſſumpſit vt in ea mortē acerbiſſimā ſuſtinens ſatiſfaceret ꝑ pctis hūani generis. Circa qḋ declarande ſunt tres concluſiones.

¶ Prima dr̄ ꝯgruitatis
¶ Scḋa poſſibilitatis.
¶ Tertia copioſitatis

¶ Prima igit̄ eſt concluſio congruitatis ſcȝ ꝙ magis congruum fuit hūanum gen⁹ reparari ꝑ viam ſatiſfactionis q̄ꝫ ꝑ aliū modum. Nam ſic dicit beat⁹ Bon. in. iij. diſ. xx. In hoc magis ſeruat̄ ordo iuſticie Nā qr vniuerſe vie dn̄i miſcḋia ⁊ veritas: ideo in reparatione generis humani que eſt excellentiſſima viarū dei congruum eſt vt ſil' currat iuſticia cū miſcḋia. Ps̄. Miſericordia ⁊ veritas obuiauerunt ſibi. Et idō decens fuit vt deus ab homine ſatiſfactionē exigeret ꝑ iniuria ſibi facta Et ſi homo nō poſſet tunc diuina miſcḋia ſubueniret dando ei mediatorē qui ꝑ eo ſatiſfaceret. nō quidem ꝓpter hoc ꝙ indigeat ſed vt nos reducat ad ordinationē debitaȝ. In quo etiam plus nos aſtringit ad laudē ⁊ reuerentiaȝ dei in h̄ ꝙ vnigenitū ſuū dedit nobis redēptorem q̄ꝫ ſi pctm̄ ſine ſatiſfactione dimiſiſſet. ¶ Scḋa eſt concluſio poſſibilitatꝫ vicȝ ꝙ nulla creatura potuit ꝑ homine ſatiſfacere ſed ſol⁹ chriſtus. Probat̄ quia omnis creatura quicquid pōt deo debet. Idō non habet vn̄ poſſit ꝑ alio ſatiſfacere maxime tali ſatiſfactiōe qualis erat neceſſaria pro tota natura humana. Itē non poterat hō ꝑfecte reparari niſi reſtitueret̄ ad dignitatem illā quā habiturus erat an̄ pctm. Sȝ ſi per angelum aut aliam creaturā repararet̄ non poſſet reſtitui ad illam dignitateȝ qm̄ ſi non peccaſſet eſſet equalis angelis dei i celis. Et idem nobis promittit̄ poſt reparationem ⁊ reſurrectionē. Luce. xx. et Mat. xxij. Erunt ſicut angeli dei in celo. Si aūt repararet̄ per angelum: angel⁹ per conſequens eſſet hominis dn̄s: qr vt dicit Anſ. Quecūq̄ꝫ alia ꝑſona hominē a morte redimeret eius ſeruus idem hō recte iudicaretur. Et ſi inſtetur qm̄ ab homine nō plus debet deus exigere q̄ꝫ poſſit cum ꝓnior ſit ad miſerendū q̄ꝫ ad puniendum. Reſpondet Thom. in. iij. parte. q. j. ꝙ aliqua ſatiſfactio poteſt dici ſufficiens dupliciter. Uno modo perfecte quia eſt condigna ꝑ quandam adequationē ad recompenſationem culpe commiſſe. ⁊ ſic puri hominis ſatiſfactio ſufficiens eē non potuit quia natura erat per peccatū corrupta. Alio modo poteſt dici ſatiſfactio ſufficiens imperfecte ſcilicet ſm̄ acceptationem eius qui ē ea contentus q̄uis non ſit condigna. Et ſic ſatiſfactio puri hominis eſt ſufficiens. Et quia imperfectuȝ preſupponit aliquod perfectum a quo ſuſtentet̄. Inde eſt ꝙ ois puri hominis ſatiſfactio efficaciam habet a ſatiſfactione chriſti. Qȝ aūt chriſtus cōdigne ſatiſfacere potuerit declarat Anſ. ſic enim vt dicit ſatiſfacit deus qui pōt ⁊ homo qui debet vbi mens humana curioſis inquiſitionib⁹ dimiſſis ſatiſfactori chriſto gratias agat. Ipe enim vt dicitur. j. Ioā. ij. eſt propitiatio ꝑ peccatis noſtris: non ꝑ noſtris tm̄ ſed etiam pro totius mundi.

¶ Tertia eſt concluſio copioſitatꝫ. Sicut enim dicit Ps̄. Copioſa apud eum redemptio. quantum ad ſufficientiā quippe meritum chr̄i ſe extendit ad omnes hoies ſaluandos. ſed quantū ad efficaciam ſoluȝ ſe extendit ad eos qui ipi chriſto incorporantur per fidem ⁊ charitatē. Non dormiant igit̄ mortales miſeri: hora eſt ei iā nos de ſomno ⁊c̄. Currant omnes feſtinanter ad chriſtum. Ipe em̄ ꝑ omnib⁹ ſui ſanguinis precium expoſuit: ipe oēs vocat di. Matt. xj. Uenite ad me omnes q̄ laboratis ⁊c̄. O reprehenſibilis multoꝝ pigritia qui ꝓprie ſaluti conſulere negligunt aperta ē vena clementie ieſu chriſti ⁊ pctōres non curant. Heu inquā heu q̄ꝫ multa milia aiarum deſcendunt ad infernum q̄ ſi vellent merito chr̄i poſſent facile ſaluari. ¶ Hec de ſecundo principali ſuperius ꝓpoſito circa aduentum dn̄i in carnem. ſ. de venientꝫ benignitate.

¶ Sequit̄ de aduentus oportunitate.

¶ Tertio ē ꝯſiderāda aduent⁹ dn̄i oportunitas. Ubi conſiderandū ē ꝙ oportuno tp̄e venit. vbi ſunt tria ꝑncipal'r declarāda

¶ Primo ꝯ iudeos ipȝ iā veniſſe.
¶ Scḋo rōnabiliter aliquādiu diſtuliſſe.
¶ Tertio non vſq̄ꝫ ad mundi finem expectare debuiſſe.

Primo declarandum eſt

cōtra iudeos ipſum iam veniſſe quod maxime declarari poteſt tripliciter.

Sermo de aduētu dn̄i in carnē

Primo ꝑ iudeoꝝ captiuitatem. Nā iam
mille q̄ngentis ⁊ ꝑlib; annis iudei diſper/
ſi vagant̄ ꝑ oēs mūdi natiōes: nec hn̄t ci/
uitatē: nec templū: nō regnū: nec aliquam
ampli⁹ dignitatē. Et cur tanto tp̄e ira dī
ſeuit ꝯ eoꝝ: Certe nō poteſt alia aſſignari
cauſa niſi q2 chr̄m in lege ꝓmiſſum recipe
noluerūt: imo vſq3 ad mortē ꝑſecuti ſunt.
Ad qđ etiā facit manifeſte ꝓphetia Jacob
Gen̄. xlix. Nō auferet̄ (ait) ſceptrū de iuda
nec dux de femore ei⁹ donec veniat q̄ mit
tendus ē: ⁊ ipſe erit expectatio gentiū. Nec
valere pōt q̄ iudei dicūt ꝓphetiā illam in/
telligendā eſſe de rege babylonis Nabu/
chodonoſoꝛ q̄ ſedechiā regem cepit ⁊ fili/
os ei⁹ occidit ⁊ ꝑplm captiuauit. q2 etiā
poſt captiuitatē babylonicā iudei habue/
runt duces ⁊ ꝑncipes: ſicut patet de zoro
babel Eſdre. iij. et neemia Eſdre per to/
tū. et de machabeis: vt patet in libꝛ ma/
chabeoꝝ. Habuerūt etiā reges: q̄a Joan
nes hircan⁹ fili⁹ ſimonis machabei impo
ſuit ſibi diadema regni: et extūc regnaue/
rūt filij ei⁹ vſq3 ad herodē: vt patet ꝑ Eu
tropiū li. vj. Regnāte āt herode alienige/
na nat⁹ eſt chr̄s: iuxta ꝓphetiā ꝑdictam.

Scđo ꝑ eccleſie ſtabilitatē. Nam a tp̄e
chr̄i ſtabilis ⁊ firma ꝑmāſit: lz multas ſe/
uiſſimas potētiſſimoꝝ tyrānoꝝ ꝑſecutio/
nes ſuſtinuerit. Et id ꝑfecto ſatꝭ eſt mira/
bile q̄ tot impatoꝛes q̄b; olim mūd⁹ reſi/
ſtere nō potuit / nō valuerūt chr̄i fidē de/
lere d̄ terra: quā tn̄ nullus defendit armis
aut pecunia. Certe nullaten⁹ ꝑſeuerare po
tuiſſet eccl'ia niſi celit⁹ defenderet̄. nec de⁹
ita ſibi aſſiſteret ſi mendaciter predicaret
chr̄m veniſſe. O admirabilis virtus chr̄i
crucifixi. O incogitabilis ei⁹ potētia. Ipe
eīn eſt de q̄ Daniel expoſuit viſionē nabu
chodonoſoꝛ q̄ debebat ſibi ſubijcere regnū
romanoꝝ. Nā vt hr̄ Dan̄. ij. nabuchodoſ. di
xit. Uidi ſtatuā magnā cui⁹ caput ex auro
optimo erat: pect⁹ ⁊ brachia ex argēto: vē
ter ⁊ femur ex ere: tibie aūt ferree. Ex poſt
ſequit̄. Abſciſus eſt lapis de mōte ſine ma
nib; ⁊ ꝑcuſſit ſtatuā in pedib; ⁊ cōminuit
eos. Per ſtatuā deſignāt̄ q̄ttuoꝛ reg. Pri/
mū eſt chaldeoꝝ qđ deſignat̄ ꝑ caput au/
reū: ſicut ip̄e Daniel expoſuit. Scđm eſt
regnū ꝑſaꝝ: qđ ſignāt̄ ꝑ argentū. q2 in regno
illo multū vacabāt ſapie ⁊ eloq̄ntie q̄ ſignāt̄
ꝑ claritatē argenti ⁊ ei⁹ ſonoritatē. Hoc āt
regnū ꝑſaꝝ ſubiecit ſibi regnum chaldeo/
rum. Et q2 in regno illo ꝑſaꝝ ⁊ medoꝝ ꝑ
mo fuerūt duo regna in q̄ꝝ vno regnabat
dari⁹: ⁊ in alio cyrus. ideo ſigta ſunt ꝑ illa
duo brachia. Uerūtn̄ q2 fuerūt ſimul con
iuncta tp̄e cyri mortuo dario: ideo illa bra
chia ꝯiuncta erant in pectoꝛe vno. Tertiū
eſt regnū grecoꝝ quod ſibi ſubiecit regnū
ꝑſarum tēpoꝛe alexādri magni. et deſigna
tur per es ꝓpter ſonoritatē. Quartū eſt re/
gnum romanoꝝ qđ deſignat̄ ꝑ ferrū. quia
ſubiecit ſibi regnū grecoꝛū ⁊ omnia regna
mūdi: ſicut ferrū domat alia metalla. Per
lapidē autē abſciſum ſine manib; deſignat̄
chr̄s q̄ natus eſt de virgine ſignata ꝑ mō/
tem ꝓpter excellētiā vite. Cui chꝛiſto ſub/
ijciendū erat regnum romanoꝝ. quod im/
pletū fuit tp̄e Conſtantini q̄ a beato Sil/
ueſtro baptizatus / romanū imꝑium chꝛi/
ſto ſubiecit ⁊c̄. Tertio per miracloꝝ cla
ritatem. Nam ipſe dn̄s multa miracula fe
cit: ne[…]ī ipſe: ſed ⁊ in eius ꝟtute ⁊ nomīe
multa facta ſunt ꝑ ap'los: martyres: cōfeſ/
ſoꝛes: ⁊ virgines. Et ꝑter ea illud vnū eſt
miraculū miraculoꝝ oīm clariſſimū q̄ mū
dus totus per ap'los in chr̄m crediderit:
nec tm̄ ſimplices ⁊ vulgares crediderunt
ſed etiam litterati viri: docti: ꝑiti: ph'i: oꝛa
toꝛes: ꝑncipes: reges: ⁊ impatoꝛes. Unđ
Aug⁹. xxij. de ciui. dei. ca. v. Jā ḡ tria ſunt
incredibilia que tamen facta ſunt ⁊c̄. Ui/
de ibi. Et ſequit̄ poſt. Si ꝓo per ap'los vt
eis crederet̄ chr̄i reſurrectionē atq3 aſcēſi/
onem ꝑdicātib; iſta miracula facta eſſe nō
credunt: hoc nobis vnū grande miraculū
ſuit q̄ iam terraꝝ oꝛbis ſine miraculis cre
didit. Hec Aug⁹. Cōfundant̄ ḡ iudei du
riſſimi q̄ chr̄m veniſſe negant.

Secundo declarandū eſt

chr̄m rōnabiliter aliq̄nto tp̄e ſuū aduentū
diſtuliſſe. Et hoc poteſt maxime per tres
rationes declarari. Prima eſt ꝓpter of/
fenſiōis punitionē. In hoc eīn manifeſtat̄
diuine vltiōis ſeueritas contra peccatum
q̄ clamoꝛes ⁊ luct⁹ humani generis tanto
tp̄e ſuſtinuit anteq̄ȝ vellet remedium dare
In hoc vtiq3 apparet idignatio grauis di
uine maieſtatꝭ ꝯ peccatum. Secūda rō
eſt ꝓpter tranſgreſſionis cōditionem. Ho

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN